

низький) готовності майбутніх молодших медичних спеціалістів у процесі вивчення фахових дисциплін. На нашу думку, проблема розкриття структури готовності майбутніх молодших медичних спеціалістів до професійної діяльності у вивченні фахових дисциплін є цілісним, багатокомпонентним та особистісним утворенням, і, варто зазначити, всі її компоненти пов'язані між собою. Оцінка рівня сформованості готовності майбутніх молодших медичних спеціалістів до професійної діяльності в процесі вивчення фахових дисциплін допоможе визначити рівень їх професійної підготовки у майбутній практичній діяльності. Перспективи подальших розвідок у визначеному напрямку вбачаємо у визначенні педагогічних умов та в розробці моделі професійної підготовки майбутніх молодших медичних спеціалістів у процесі вивчення фахових дисциплін.

Список використаних джерел:

1. Багракова Е. Г. Профессиональное становление личности медицинского работника среднего звена : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.13 / Багракова Елена Геннадьевна. – Калуга. – 2003. – 26 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа:– <http://www.dissercat.com/content/professionalnoe-stanovlenie-lichnosti-meditsinskogo-rabotnika-srednego-zvena-na-primere-mediixzz5BEwA6Pe>
2. Гуменна І. Р. Структура готовності майбутніх лікарів до професійної комунікації / І. Р. Гуменна // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Педагогіка. – Ужгород. – 2016. – Вип. 1 (38). – С. 101-104.
3. Лукашук І. М. Особливості, структура і зміст формування фахової компетентності майбутніх медичних сестер на основі міжпредметних зв'язків / Лукашук І. М. // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2016. – №. 48. – С. 72-80.
4. Поплавська С.Д. Формування готовності студентів медичних коледжів до комунікативної взаємодії у професійній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Поплавська Світлана Дмитрівна. – Житомир. – 2009. – 21 с.
5. Торобаева Д. К. Педагогические основы формирования профессиональных компетенций будущих медсестер в системе среднего профессионального образования: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Торобаева Данахан Калгожоевна. – Бишкек. – 2017. – 26 с.
6. Устименко Ю.С. Підготовка майбутніх стоматологів до професійної взаємодії засобами інтерактивних методів навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Устименко Юрій Сергійович. – Дніпропетровськ – 2016. – 326 с.
7. Шигонська Н. В. Підготовка студентів медичних спеціальностей до професійної взаємодії засобами моделювання комунікативних ситуацій: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Шигонська Наталя Вікторівна. – Житомир – 2011. – 22 с.
8. Chornobryva N. Components, criteria and readiness levels of future medical assistants for professional activity – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/download/.../136...

УДК 371.134 +(378.147 + 371.3):004.415.533

Ю.В.Кордон, м.Вінниця, Україна / Y.Kordon, Vinnitsya, Ukraine

М.М. Жеребнюк, м.Могилів-Подільський, Україна / M. Zherebnyk, Mohyliv-Podilsky, Ukraine
MaryanaZhrebnyk1990@ukr.net

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Анотація. Міждисциплінарні зв'язки не тільки не втрачають актуальності, але й займають одне із ключових місць у системі професійної освіти. Важливим етапом становлення фахівця є засвоєння майбутніми медсестрами не лише змісту клінічних дисциплін, а також деонтології, педагогіки, філософії, психології та ін. Тому міждисциплінарна інтеграція, на думку науковців, має особливе значення у професійно-практичній підготовці медичних сестер. Адже медичні сестри працюють і з пацієнтами, і з персоналом, тому зрозуміло, що психологічні сфери спілкування та терапевтичні контакти визначають, власне, їх стиль роботи. Адже медсестринство – це не тільки зцілення, а й співчуття, турбота, повага до пацієнта, що також має лікувальний ефект.

У статті розкрито суть поняття “міждисциплінарні зв'язки” та погляди педагогів і дослідників на їх класифікацію. Розглянуто деякі особливості міждисциплінарних зв'язків при підготовці медичної сестри у медичному коледжі. Визначено напрямки подальших досліджень, зокрема особливості підготовки майбутніх медичних сестер при вивченні клінічних дисциплін.

Ключові слова: зв'язок, міждисциплінарні зв'язки, інтеграція, інтегровані зв'язки, медсестринство, підготовка медичних сестер, медсестринський процес, медичний коледж.

Annotation. In the article is paid attention to the sense of the definition of intersubject connections and views of different pedagogians and researchers on its classification. Some peculiarities of education of nurses in the medical colleges are viewed. Also the directions for further researches, especially peculiarities of education of nurses during learning clinical subjects, are defined.

This article also deals with the actuality of intersubject connections which do not lose their importance, but take one of the leading places in the professional system of education. The main point in the education of future nurses is not only learning of clinical subjects, but also pedagogical Sciences, Deontology, Philosophy, Psychology and others. That why the intersubject integration has an important meaning and importance in the education of nurses as the nurses work with patients, and it is clear that their knowledge of psychological aspects of their communication define their style of work. As nursing is not only treatment, but also charity, care and respect to the patient, which also have cure effect.

Key words: intersubject connections, integration, integrative connections, nursing, education of nurses, nursing process, medical college.

Постановка проблеми. Система охорони здоров'я нового тисячоліття потребує підготовки фахівця відповідного рівня здатного у повній мірі використовувати досягнення науки та техніки, в арсеналі знань якого поряд із спеціальними потужна база загальноосвітніх та професійно-орієнтованих знань, котрі дають можливість оперативно надавати якісні медичні послуги в умовах, що стрімко змінюються. Випереджуючий розвиток світової науки і техніки, в тому числі й медичної, поява нових технологій і методик діагностики та лікування вимагають від підготовки медичних працівників середньої ланки, серед яких медична сестра, відповідних змін. Саме через це тепер, як ніколи раніше значно розгалужується обсяг знань, умінь та навичок, котрими зобов'язані володіти випускники медичних коледжів, розширюються вимоги до професійної підготовки медичного працівника, до прийняття ним адекватних рішень та відповідальність за їх реалізацію. Тому міждисциплінарні зв'язки в навчально-виховному процесі медичного коледжу є віддзеркаленням міжнаукових зв'язків, що складають одну із характерних рис сучасного наукового пізнання. Через це, вивчення загальноосвітніх та фундаментальних дисциплін повинно носити професійну спрямованість, бути менш формальним і максимально наближеним до медичної теорії та практики.

Мета статті. Розкрити деякі особливості формування фахової компетентності майбутніх медичних сестер в умовах медичного коледжу з використанням міждисциплінарних зв'язків та інтегрованого навчання у процесі вивчення дисципліни «Основи медсестринства».

Виклад основного матеріалу. На розвиток теорії міждисциплінарних зв'язків вплинули процеси диференціації та інтеграції наук. «Все, що знаходиться у взаємному зв'язку, має викладатися в такому ж зв'язку», - стверджував Каменський. Дж Локк вважав, що в процесі навчання один предмет повинен наповнюватися елементами іншого. К.Д. Ушинський уперше дав найбільш повне психолого-педагогічне обґрунтування міждисциплінарних зв'язків, стверджуючи, що «знання та ідеї, що повідомляються якими б то не було науками, повинні органічно будуватися в світлий і, по можливості, широкий погляд на світ і його життя». Система знань, за його ствердженням, дозволяє піднятися до високих логічних і філософських відволікань, а відособленість знань призводить до омертвіння ідей та понять. Проблематика міждисциплінарних зв'язків турбувала здавна не тільки педагогів та психологів, але й знаходила відображення у висловах філософів. Так, ще Ф.Енгельс, підкреслюючи глибокий взаємозв'язок наукових галузей, зазначає: «Називаючи фізику механікою молекул, хімію – фізикою атомів, а біологію – хімією білків, я хочу цим виразити перехід однієї з наук в іншу, – тобто, як існуючий між ними зв'язок, безперервність, так і їх відмінність, дискретність». Питаннями визначення та сутності міждисциплінарних зв'язків займалися М.Білий, О.Данилюк, І.Зверев, А.Єрьомін, П.Кулагін, Н.Лошкарьова, В.Максимова, В.Сидоренко, Г.Федорець, А.Усова та ін. Проблема міждисциплінарних зв'язків на сучасному етапі реформування медичної освіти є настільки важливою, що потреба у їх вдосконаленні продовжує існувати [1, с.52].

Сьогодні у зв'язку із збільшенням об'єму інформації, який підлягає засвоєнню в період навчання для отримання базової вищої освіти, а також з необхідністю підготовки студентів до самоосвіти, важливе значення набуває проблема міждисциплінарної інтеграції. Особливість вивчення клінічних дисциплін полягає не тільки у накопиченні знань з фундаментальних дисциплін (анатомії людини, фізіології, латинської мови та ін.) та вміння систематизувати і використовувати отриману інформацію при здійсненні медсестринського процесу у хворих з різною патологією [2, с.24]. Більш вагомою частиною освіти медичного працівника є формування клінічного мислення, яке реалізується через використання міждисциплінарних зв'язків при вивченні значного обсягу професійно – орієнтованих дисциплін.

Студентам – медикам дуже важливо, отримавши підготовку з тих чи інших дисциплін, застосовувати знання, уміння і навички при вивченні інших дисциплін на практиці. Часом їм не вистачає самостійності мислення, вміння переносити отримані знання в подібні чи інші ситуації [3, с.128]. Створити узгоджену систему застосування знань, умінь і навичок, набутих на заняттях із суміжних дисциплін, неможливо без використання міждисциплінарних та інтегрованих зв'язків.

Слово інтеграція походить від латинського «цілий», у перекладі означає відновлення, відбудова, наповнення [4, с. 476]. У довідковій літературі цей термін тлумачиться як об'єднання в єдине ціле раніше

ізолюваних частин, елементів, компонентів, що супроводжується ускладненням і зміцненням зв'язків та відношень між ними. Під інтеграцією у найширшому розумінні вбачають процеси становлення цілісності, переплетіння, взаємовпливу понять і теорій різних галузей знань. Інтеграція в навчанні передбачає об'єднання узагальнених знань про дисципліну, поняття, явище та підпорядкування їх цілому на основі міждисциплінарних зв'язків.

Поняття міждисциплінарні зв'язки визначається як взаємна узгодженість навчальних програм із різних дисциплін, як один із засобів розв'язання проблем комплексного підходу до навчання та виховання. Міждисциплінарні зв'язки відображають загальне між дисциплінами як у змісті, так і в навчально-виховному процесі. Якщо їх систематично та цілеспрямовано використовувати, то вони перебудовують процес навчання та є дидактичним принципом, що веде до інтеграції. Виділяють попередні міждисциплінарні зв'язки (у процесі навчання використовують матеріал, що вже відомий із попередніх дисциплін), супутні (під час розгляду певного питання залучають матеріал суміжної дисципліни), перспективні (знання, які студенти будуть використовувати, вивчаючи нову дисципліну у майбутньому) [5, с.36].

На основі експериментальних даних педагоги дійшли висновку, що систематичне використання міждисциплінарних зв'язків виробляє уміння критично осмислювати матеріал, що вивчається. Новий матеріал порівнюється із тими знаннями, які їм відомі, зіставляють їх, аналізують, додають із відомого раніше, і ця активна розумова діяльність по узагальненню нового під впливом раніше відомого із суміжних дисциплін сприяє більш міцному засвоєнню програмного матеріалу [6, с.440].

У процесі інтегрованого навчання створюється цілісна система наукових знань, яким притаманний високий ступінь усвідомлення, мобільності та міцності. Всі галузі сучасної науки тісно зв'язані між собою, тому й медичні дисципліни не можуть бути ізолюваними один від одного. В системі медичної освіти ідея міждисциплінарного інтегрування, комплексного підходу є однією з найбільш перспективних та необхідних. Мова йде про організацію навчального процесу, при якій студенти-медики вивчають не окремі дисципліни, щоб вивчити і забути, а для забезпечення навичок згідно кваліфікаційної характеристики. Змістовна інтеграція навчального процесу повинна ґрунтуватися на цілісному розумінні людини, її життєдіяльності, здоров'я і захворювань з врахуванням наслідків еволюції і сучасного розвитку під впливом фізико-хімічних, екологічних факторів, спричинених виробничою діяльністю суспільства [7, с. 195].

Системний міждисциплінарний метод навчання дозволяє підготувати медичного працівника з якісно новим рівнем мисленням, щоб оцінити стан хворого організму, інтегруючи результати даних: анатомічних, фізіологічних, біохімічних, клінічних. Такий підхід в повній мірі відповідає давньому постулату медицини "Лікувати не хворобу, а хворого".

Особливо це характерно при викладанні дисципліни «Основи медсестринства», де використовуються знання наступних дисциплін: біологія, хімія, фізика, нормальна анатомія і фізіологія, патологічна анатомія і фізіологія, латинська мова, фармакологія, медична психологія та ін.. Тому на перших заняттях проводиться тестовий контроль вихідного рівня знань студентів з попередніх дисциплін, інтегруються ці знання відповідно до даної дисципліни, розробляються заходи для усунення недоліків. Використовується інтеграція і при поданні теоретичного матеріалу і при оволодінні майбутніми медсестрами навичками для професійної діяльності під час практичних занять: встановлення сестринського діагнозу, обстеження хворих, виконання маніпуляцій, догляд за хворими, реалізація медсестринської допомоги з лабораторної діагностики, медсестринського спостереження, виконання лікарських призначень з оцінюванням і корекцією медсестринських втручань, і при використанні позааудиторної самостійної роботи.

Організація навчання повинна бути скерована на розвиток клінічного мислення, застосуванні медсестринського процесу до пацієнтів, вміння швидко орієнтуватися в постановці діагнозу та наданні долікарської допомоги при невідкладних станах, коли необхідно своєчасно, правильно і кваліфіковано надати долікарську допомогу, щоб зберегти здоров'я й життя людини. Важливо розуміти, що інтеграційні теми і міждисциплінарні зв'язки можна використовувати на різних етапах сучасного заняття: підготовчому етапі, етапі вивчення нового матеріалу, перевірки і закріплення вивченого матеріалу, домашнього завдання і навіть при контролі знань.

Дієвою формою інтеграції є проведення з суміжними цикловими комісіями науково-медичних конференцій, на яких для підвищення якості освіти та оптимізації процесу навчання через здійснення змістовної і діяльнісної інтеграції навчальних дисциплін вирішуємо наступні задачі:

- 1) узгодження з викладачами різних дисциплін можливих тем або питань для їх сумісного вивчення;
- 2) визначення переліку міждисциплінарних зв'язків між навчальними дисциплінами;
- 3) внесення змін в тематичне планування;
- 4) вивчення інтересів студентів до дисципліни, підвищення їх активності в пізнавальній діяльності.

Цілеспрямовані та змістовні інтегровані заняття встановлюють міцні зв'язки між навчальними дисциплінами, вносять новизну в традиційну систему навчання, допомагають студентам зрозуміти важливість вивчення основ медицини як єдиної системи знань.

Висновок. Поступово знання, нашаровуючись одні на інші, перетворюються на комплекс навичок і вмінь, скріплених сформованим клінічним мисленням, надалі будуть використані в практичній діяльності.

Необхідність використання міждисциплінарних зв'язків зумовлена великою кількістю дисциплін, що вивчаються, короткими термінами навчання і необхідністю формування грамотного фахівця, який має вміти застосовувати свої знання на практиці.

Список використаних джерел:

1. Атутов П.Р. Политехнические основы подготовки квалифицированных рабочих в средних ПТУ // Советская педагогика. – 1977. – № 2. – с.52-60.
2. Борисенко Н.Ф. Об основах межпредметных связей // Советская педагогика. – 1971. – № 11. – с.24-31.
3. Варковецкая Г.Н. Методика осуществления межпредметных связей в профтехучилищах: Методическое пособие. – М.: Высшая школа, 1989. – 128 с.
4. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – Київ: Либідь, 1997. – 476 с.
5. Гузев В. О межпредметных связях // Народное образование. – 1964. – № 3. – с.36-37.
6. Данилюк А.Я. Теория интеграции образования. – Ростов н/Д: Изд-во Рост. пед.ун-та. 2000. – 440 с.
7. Зверев, І.Д. Міжпредметні зв'язки у зв'язку в сучасній школі / І.Д. Зверев, В.М. Максимова. 2-е вид. - М.: Педагогіка. - 2006. - 195 с.
8. Сухаревська Є.Ю. Технологія інтегрованого уроку. Практичний посібник для вчителів / 2-е вид. - Ростов на Дону: РПІ, 2007. - С. 165-173.
9. Андрейчин М.А., Івахів О.Л. Медсестринство при інфекційних хворобах: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.
10. Шапинская Е. Н. Философия образования и эстетическое воспитание в США [Электронный ресурс] / Е. Н. Шапинская // Современный мир и эстетическое развитие человека / отв. ред. Н. И. Киященко, Е. Н. Шапинская. – Москва, 1993. – Режим доступа : <http://www.philosophy.ru/iphtras/library>.

УДК 504.064.3

Любарський С.С., м. Вінниця, Україна / Ljubarsky S.S, Vinnitsa, Ukraine
Любарський І.С., м. Вінниця, Україна / Lyubarsky I.S., Vinnitsa, Ukraine
e-mail: sestls@meta.ua

**ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО БРАУЗЕРА В РОБОТІ З СУПУТНИКОВИМИ ЗНІМКАМИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ТЕХНІКА-ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКА У КОЛЕДЖІ**

Анотація. У статті розглянуто використання сучасних інформаційних технологій, та концептуальний підхід до інформаційних технологій в освітньому процесі при підготовці фахівців землевпорядної галузі. Впровадження в освітньому процесі використання найсучаснішого спеціалізованого браузера Land viewer інтерфейсу Band Combinations для отримання і обробки знімків із супутників Landsat 7, 8, Sentinel-2 дає змогу створення цілісного інформаційного середовища навчання, які відповідають сучасним вимогам освіти. Вищезазначене сприяє розкриттю, збереженню та розвитку індивідуальних здібностей студентів, взаємозв'язку між гуманітарними, технічними науками та постійному динамічному оновленню змісту, форм та методів у навчальному процесі. Освітні новинки повинні стати для педагога одним з пріоритетних засобів і способів самоосвіти, що впливають на всі компоненти освіти та актуальні можливості студента для інтелектуально-творчого розвитку в подальшому та його роль у суспільстві.

Ключові слова: інформаційні технології, інформаційний продукт, інтерфейс Band Combinations, браузера Land viewer, інноваційні технології, професійна підготовка.

Abstract. The article deals with the use of modern information technologies, and a conceptual approach to information technology in the educational process in the preparation of specialists in the land management industry. The introduction of the latest Land-viewer specialized browser Band Combinations in the educational process for receiving and processing images from satellites Landsat 7.8, Sentinel-2 enables the creation of a coherent information learning environment that meets the modern educational requirements. The foregoing promotes the disclosure, preservation and development of individual abilities of students, the relationship between humanities, technical sciences and the constant dynamic updating of content, forms and methods in the educational process. Educational novelties should become for the teacher one of the priority means and methods of self-education that affect all the